

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA
OSTRAVA EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA MANAGEMENTU

Zhodnocení antidopingových kontrol a možné finanční úspory
Evaluation of Anti-Doping Controls and Possibility of Financial
Savings

Student: Dominika Křištofová

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Alan Panec

Ostrava 2015

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím zdrojů informací a literárních parametrů, které uvádím v příloženém seznamu literatury.“

V Ostravě dne 26.5.2015

.....

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu mé bakalářské práce panu Mgr. Alanu Pancovi za čas, který věnoval mně a mé práci, za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi také pomáhaly při tvorbě práce. Dále děkuji panu Mgr. Michalu Polákovi za poskytnuté rady a informace.

Obsah

1.	Úvod	5
2.	Vymezení základních pojmů	6
2.1.	Sport	6
2.2.	Historie dopingu	6
2.3.	Doping	7
2.4.	World Anti-Doping Agency (WADA)	8
2.5.	Antidopingový kód.....	9
2.6.	Seznam zakázaných látek a metod	10
2.7.	Dopingová kontrola	10
2.8.	Antidopingové porušení pravidel a sankce	11
2.9.	Potenciální zdravotní důsledky dopingu	11
2.10.	Terapeutické výjimky.....	13
2.11.	Rizika užívání doplňků stravy a jak je minimalizovat.....	13
2.12.	Práva a povinnosti sportovců při dopingové kontrole	14
2.12.1.	Mezi základní práva sportovce patří:.....	14
2.12.2.	Mezi základní povinnosti sportovce patří:.....	14
2.13.	Doping a jeho přínos duchu sportu	15
2.14.	US Anti-Doping Agency (USADA)	15
2.15.	Australian Sports Anti-Doping Agency (ASADA).....	16
2.16.	Antidoping Switzerland Foundation (ASF).....	16
3.	Způsoby financování a efektivnosti antidopingových kontrol v současnosti	17
3.1.	Zdroje financování antidopingových kontrol v jednotlivých zemích.....	24
3.2.	Náklady na financování antidopingového programu	28
4.	Možnosti úspor a zvýšení efektivnosti antidopingových kontrol	34
4.1.	Oceňovat testy u více akreditovaných laboratoří	34
4.2.	Minimalizovat počet zaměstnanců.....	34
4.3.	Minimalizovat náklady na vývoj a údržbu softwaru	36
4.4.	Minimalizovat náklady na výzkum a vývoj	37
5.	Shrnutí výsledků šetření, náměty a doporučení.....	38
6.	Závěr	40
	Seznam použité literatury	41
	Seznam zkratk	45

Seznam tabulek.....	46
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	

1. Úvod

Téma antidopingových kontrol si autorka vybrala jednak proto, že ji zajímalo, jak přesně probíhají antidopingové kontroly v jednotlivých zemích, a druhým důvodem bylo, že se chtěla dozvědět více informací o způsobu jejich financování a o efektivitě celého programu. V současném vrcholovém sportu mnohdy bohužel nevítězí pouze talent, píle a odhodlání, ale také různé chemické výpomoci, které je třeba se snažit odhalit a zajistit tak všem sportovcům rovné podmínky. Proto je zapotřebí zvyšovat efektivitu antidopingových programů jednotlivých zemí.

Hlavním cílem této práce bylo porovnat závěrečné zprávy antidopingových úřadů tří zemí od roku 2008. Záměrně byly na porovnání zvoleny země ze tří kontinentů s různým historickým pozadím, aby bylo srovnávané prostředí co možná nejrozmanitější. Při srovnávání jednotlivých položek cashflow, počtu kontrol a počtu udělených sankcí se autorka snažila najít co nejvíce odchylek, které způsobují nákladové rozdíly.

Tato práce měla za úkol najít, na základě nalezených odchylek ve způsobu fungování antidopingových úřadů jednotlivých zemí, nejefektivnější variantu fungování antidopingového úřadu. Efektivita přitom byla porovnávána nejen na základě finanční stránky, ale také na základě celkového počtu kontrol a množství pozitivních testů.

2. Vymezení základních pojmů

2.1. Sport

Definicí sportu se v minulosti zabývala řada osobností, dnes je velmi užívaná definice podle Evropské charty sportu. Sportem se podle ní rozumí: „*všechny formy tělesné činnosti, které, ať již prostřednictvím organizované účasti, či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních*“, jak je uvedeno v Evropské chartě sportu (1992, s. 2).

Chápání sportu se ve světě liší, v České republice definuje pojem sport zákon o podpoře sportu. Zde je sport definován jako: „*všechny formy tělesné činnosti, které prostřednictvím organizované i neorganizované účasti si kladou za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů v soutěžích všech úrovní*“, jak je uvedeno v zákoně o podpoře sportu (115/2001, § 2).

V českých podmínkách se sport obvykle dělí na vrcholový, výkonnostní a rekreační. Vrcholový a výkonnostní sport jsou spojené s účastí v klubu a s pravidelnou účastí na závodech a soutěžích. V případě, že vrcholový sport patří mezi hlavní zdroj obživy, bývá považován za sport profesionální. Rekreační sport není vázán členstvím v klubu ani není spojen s účastí na soutěžích a závodech. Nejčastěji je rekreační sport provozován jako nepravidelná volnočasová aktivita.

2.2. Historie dopingů¹

V posledních letech se doping stává novým fenoménem, který ovlivňuje veškeré sportovní výsledky. I když totiž sportovec nepožil zakázané látky, vždy bude u vítězů jistá míra pochybností, zda výsledku dosáhli poctivě.

První impulz tomuto trendu pochybností přišel již na starověkých olympijských hrách v Řecku. Již tehdy totiž sportovci zkoušeli různé bylinné výluhy a potraviny, které by jim dodaly při sportovním výkonu výhodu nad soupeři.

Doping založený na vědeckých poznatcích se však datuje do první poloviny 19. století, kdy se začaly podávat závodním koním různé typy zakázaných léčivých látek a substancí za účelem zvýšení jejich výkonu. V souvislosti s tímto chováním se také začal používat výraz „doping“, který znamená povzbuzující prostředek.

¹ Rosen, M. Daniel (2008)

Ve druhé polovině 19. století jsou potom popsány případy úmrtí a kolapsů na závodisti sportovců po užití některé z látek zvyšujících výkon. Nejčastěji se v této době kombinovaly látky jako alkohol, heroin, strychnin, kofein apod.

V první polovině 20. století není zaznamenáno mnoho případů, které by byly spojovány s užitím povzbuzujících látek. U prokázaných případů se však obvykle potvrzuje přítomnost heroinu, nebo amfetaminu, přičemž obě tyto látky jsou často zneužívané také v druhé polovině 20. století. V roce 1960 v den zahájení letních olympijských her v Řecku dokonce umírá cyklista, v jehož krvi byly objeveny stopy metamfetaminu a další dva sportovci končí na pohotovosti. V 60. letech je potom zaznamenáno ještě několik případů úmrtí sportovců přímo na mezinárodních sportovních událostech. Většinou jsou tato úmrtí spojena s heroinem a amfetaminem.

S druhou polovinou 20. století jsou také spojená podezření z užití testosteronu a následně anabolických steroidů u sportovců ze Sovětského svazu. Než se tato podezření podařilo prokázat, byli všichni překvapeni množstvím svalové hmoty sportovců, stejně jako jejich zdravotními problémy, které je doprovázely. Tyto poznatky následně spustily lavinu užívání anabolických steroidů a to zejména u vzpěračů.

Velký rozmach užívání drog ve sportu, který byl především způsoben liberálním postojem celé společnosti, je pozvolna ukončen až po roce 1974, kdy byly steroidy přidány na seznam zakázaných látek a začaly se tak udělovat první postihy za jejich užívání.

V roce 2004 byl Světovou antidopingovou agenturou uveden v platnost Antidopingový kód, který sjednocuje antidopingové postoje jednotlivých zemí světa.

2.3. Doping

Doping znamená, že sportovec užije léčiva, nebo drogy za účelem zvýšení své fyzické zdatnosti a s tím související konkurenční výhody proti svým soupeřům.

Nemusí to však nezbytně znamenat, že sportovec bere drogy nebo léčiva. Jako forma dopingů se považují také přírodní látky, legální drogy a některé doplňky stravy. Jedná se tedy o užívání čehokoliv, co zvýší výkon sportovce a je v rozporu se seznamem zakázaných látek.

Mezi porušení dopingových pravidel patří také krevní transfúze a genový doping, manipulace s odebranými vzorky i odmítnutí podstoupení dopingové zkoušky.

V knize *Víme o drogách všechno?* je doping charakterizován jako: „*přítomnost zakázaných látek, které náležejí k vybraným skupinám farmakologických prostředků v tělních*

tekutinách nebo tkáních sportovce anebo použití zakázaných metod (např. krevní doping).“
Jak tvrdí Mahdaličková (2012, s. 69).

Většinou sportovci podvádějí, i přestože znají veškerá rizika a jsou si vědomi následků. Sportovce neomlouvá ani doping za účelem překonání bolesti, nebo urychlení hojení zranění. Ať už je však důvod dopingu jakýkoliv, vinu nese vždy sportovec a nemůže se vymlouvat na to, že o braní zakázaných látek nevěděl.

Doping sice může pomoci snížit pocit únavy, zrychlit růst svalové hmoty, nebo snížit bolest, má ale taky řadu vedlejších účinků. Mezi hlavní vedlejší účinky patří poškozování vnitřních orgánů. U mužů potom může způsobovat impotenci, akné, vypadávání vlasů až plešatost. U žen zase může způsobovat hrubnutí hlasu nebo růst ochlupení v obličeji. V neposlední řadě doping popírá základní myšlenku sportu, kterou je férová hra.

Existuje mnoho látek, které zvyšují výkon sportovců, zakázané však jsou jenom ty, které se objeví na každoročně zveřejňovaném seznamu zakázaných látek. Tento seznam každoročně zveřejňuje Světová antidopingová agentura (WADA – World Anti-Doping Agency). Mezi zakázané látky patří především povzbuzující látky, steroidy, růstové hormony, EPO, diuretika, narkotika a marihuana.

Pokud si chce být sportovec jistý, že jeho testy budou negativní, měl by informovat svého lékaře, že sportuje a kontrolovat veškeré předepsané léky, jestli neobsahují některou ze zakázaných látek. Tyto informace jsou snadno dohledatelné v aktuálním seznamu zakázaných látek. Pokud jsou k léčbě sportovce nezbytná léčiva, která obsahují zakázané látky, může sportovec zažádat o výjimku z důvodu terapeutického užití látky.

2.4. World Anti-Doping Agency (WADA)

Světová antidopingová agentura vznikla jako přímá reakce na vlnu dopingových afér v druhé polovině 20. století. Stále rostoucí trend totiž potvrdil, že se jedná o závažný problém, který nejsou jednotliví sportovní funkcionáři schopni potlačit.

WADA byla založena jako soukromá nadace vycházející ze švýcarského práva v roce 1999 za účelem boje proti dopingu ve sportu ve všech jeho podobách. Tento boj probíhá zejména prostřednictvím organizace vědeckého výzkumu, vzdělávání a rozvojem antidopingových kapacit a sledováním Světového antidopingového kódu (kód). Kód je dokument, který harmonizuje a propojuje antidopingové politiky všech zemí ve všech sportech.

WADA se zaměřuje zejména na oblasti týkající se seznamu zakázaných látek a substancí, porušení antidopingových pravidel a následné sankce, proceduru dopingových kontrol, potenciální zdravotní důsledky dopingu, proces výjimek pro terapeutické užití zakázaných látek, rizika spojená s užíváním doplňků stravy a možnostmi jejich minimalizace, právy a povinnostmi sportovců a jejich doprovodného týmu a dopingem a jeho přínosem duchu sportu.

Za účelem zachycení a následné vymahatelnosti antidopingových pravidel byl sepsán Antidopingový kód, který je považován za prozatím největší úspěch v boji proti dopingu.

2.5. Antidopingový kód²

Jelikož se ze začátku fungování Světové antidopingové agentury ukázalo být nezbytné fyzické sepsání všech antidopingových pravidel do dokumentu, který by harmonizoval antidopingové předpisy napříč všemi sporty a zeměmi, netrvalo dlouho a zástupci WADA začali sepsávat World Anti-Doping Code (Code), dokument, který pracuje s pěti mezinárodními standardy, jejichž cílem je zajišťovat jednotnost mezi jednotlivými antidopingovými úřady ve vybraných oblastech. Mezi tyto oblasti patří testování, laboratoře, terapeutické výjimky, list zakázaných látek a metod a ochrana osobních údajů.

Toto sjednocení mělo za úkol především zamezit do té doby běžným problémům spojených s nedostatečnou informovaností a koordinovaností postupů jednotlivých antidopingových úřadů a neefektivnímu financování výzkumu dopingových látek a způsobů jejich testování. V neposlední řadě bylo zapotřebí sjednotit tresty v případě porušení pravidel, protože do té doby byly postihy nejednotné.

Kód vešel v platnost 1. 1. 2004 a předcházela tomu značná příprava jednotlivých antidopingových úřadů, které se musely s novými pravidly pečlivě seznámit.

Velice rychle se ukázalo, že jde skutečně o silný nástroj v boji proti dopingu ve sportu a svou podporu vyjádřila přijetím kódu drtivá většina vlád a sportů. Aktuálně je kód akceptovaný 660 sportovními organizacemi.

Jelikož kód nikdy nebyl navržen jako dokument, který by měl být neměnný, již v roce 2007 na Světové konferenci o dopingu v Madridu byly odsouhlaseny změny v jeho znění. Tyto změny vešly v platnost 1. 1. 2009. V roce 2013 potom byly na Světové konferenci o dopingu v Johannesburgu odsouhlaseny další úpravy, které vešly v platnost 1. 1. 2015.

² World Anti-Doping Code (2015)

2.6. Seznam zakázaných látek a metod³

Jelikož ne všechna porušení antidopingových pravidel souvisí s užíváním zakázaných látek a metod, Seznam zakázaných látek jednoznačně popisuje, co je považováno za nepřípustné při soutěži i mimo soutěž. Podobně jako Antidopingový kód se však i tento dokument v čase vyvíjí. Neustále jsou totiž vyvíjeny nové farmaceutické látky a metody zvyšující výkon, které je třeba odhalit a zanést na seznam. Právě z toho důvodu musí být seznam pravidelně aktualizován a doplňován, aby byl v souladu s rychlým pokrokem ze strany porušovatelů.

Za účelem dohledu nad vývojem Seznamu zakázaných látek sestavila WADA speciální komisi složenou z expertů dané problematiky. Právě tito experti kromě dohledu nad aktuálním seznamem zvažují začleňování dalších látek a metod. Každoročně tak po diskuzi se zástupci WADA navrhuji možné změny v Seznamu zakázaných látek.

Kritéria, kterými se komise při začleňování nových látek na seznam řídí, jsou následující:

- užívání látky nebo metody může zvýšit výkon sportovce,
- užívání látky může nepříznivě ovlivnit zdraví sportovce,
- užívání látky odporuje duchu sportu.

Na seznam zakázaných látek a metod můžou však být začleněny také látky, které mají za úkol maskovat užívání zakázaných látek.

V chemických rozbořech, informacích o látkách a detekci nových typů látek, které zvyšují výkon sportovců, pomáhají komisi také laboratoře, které WADA akreditovala k provádění testů odebraných vzorků.

2.7. Dopingová kontrola⁴

Dopingová kontrola je proces, zahrnující vydání rozhodnutí o provedení kontroly, oznámení kontroly sportovci, odebrání vzorků a nakládání s nimi, laboratorní vyhodnocení, oznámení výsledků a v případě pozitivních testů také slyšení a odvolací řízení.

Po vydání rozhodnutí o provedení kontroly je sportovec osloven dopingovým komisařem a podepisuje převzetí výzvy k dopingové kontrole. Posléze se pod neustálým dohledem dopingového komisaře musí sportovec dostavit do místnosti dopingové kontroly a

³ The 2015 Prohibited List (2015)

⁴ Antidopingový výbor ČR (2015)

prokázat se dokladem totožnosti. Při odběru samotném musí být sportovec sledován komisařem stejného pohlaví a odevzdat požadované množství krve nebo moči. Za veškeré manipulace se vzorky je do okamžiku zapečetění plně odpovědný sportovec. Po zapečetění ještě sportovec zodpovídá za pravdivé a kompletní vyplnění protokolu, jehož hlavní částí je seznam léčiv požívaných v daném období a udělených terapeutických výjimek.

2.8. Antidopingové porušení pravidel a sankce

Ve spolupráci s vysokými standardy laboratoří je třeba udržovat také jednoznačný systém řízení výsledků, díky čemuž jsou sportovci okamžitě informováni o nepříznivých výsledcích testů, které nejsou omluvené udělenými terapeutickými výjimkami. Navíc jsou nepřipustné jakékoliv odchylky od mezinárodních standardů pro testování nebo laboratoře. Sportovec navíc může v případě pozitivních testů požádat o kontrolní test druhého vzorku. Pokud tento dodatečný test potvrdí přítomnost zakázané látky, je již výsledek testu nezvratný.

V případě pozitivního testu je antidopingový úřad požádán o zajištění férového slyšení, které slouží ke zjištění, jestli porušení antidopingových pravidel opravdu nastalo a jaké tresty mohou být uloženy. Pokud slyšení potvrdí získané důkazy a je požadována sankce, musí být možné podat odvolání proti tomuto rozhodnutí.

Světový antidopingový kód jasně nastavil hlavní rysy možných postihů jednotlivců, týmů i sportovních organizací v případě porušení antidopingových pravidel. Zajištění jasných sankcí je nástrojem harmonizace mezi jednotlivými antidopingovými úřady a zároveň slouží, jako odstrašující případ všem sportovcům, kteří přemýšlejí nad užitím zakázaných látek.

Současné sankce jsou například diskvalifikace, propadnutí bodů, medailí a cen pokud k porušení pravidel dojde na soutěži. Standardní doba pozastavení sportovní činnosti je dva roky, podle okolností případu však může být delší i kratší. Jedním z největších trestů pro sportovce je však veřejné prozrazení antidopingového podvodu.

Pokud se potvrdí porušení antidopingových pravidel u více sportovců jednoho týmu, může být sankcionován celý tým. V tomto případě může být trestem například ztráta bodů, nebo diskvalifikace ze soutěže.

2.9. Potenciální zdravotní důsledky dopingu⁵

Jelikož většina dopingových látek patří mezi registrovaná léčiva, nesou sebou také stejná rizika spojená s nevhodným dávkováním a možnou negativní interakcí s jinými léky.

⁵ Jankovič (2009)

Stejně jako u volně prodejných léčiv jsou negativní důsledky mnohem větší u mladého nebo oslabeného organismu.

Největší zátěž působí doping játrům, kardiovaskulárnímu systému, kůži a svalům.

Játra jako taková mají velice rozvinutý regenerační systém, i tak však mohou být nenávratně poškozena různými dopingovými látkami. K největšímu poškození dochází především při orálním užívání steroidů, jsou totiž vytvořeny tak, aby vydržely průchod žaludkem a při dalším trávení se tak nežádoucí látky dostávají přímo do jater, odkud potom putují do krevního oběhu. Pokud jsou steroidy podávány přímo do žíly, nejsou játra tolik zatěžována. Dalším rizikem je cirhóza jater v důsledku požívání vysokého množství alkoholu. Stimulační látky potom mohou vyvolat akutní selhání jater.

Poškození kardiovaskulárního systému je považováno za jedno z nejzávažnějších. Způsobují jej především anabolické steroidy, diuretika, stimulanty, inzulin a somatotropin. Nezvratným poškozením, které může nastat, je například zjizvení myokardu, které může vést až ke vzniku komorové arytmie a náhlé srdeční smrti. Také se často objevuje poškození vedoucí ke změně srdečního rytmu nebo různým morfologickým změnám srdečního svalu. Mezi nejzávažnější poškození krve řadíme především trombofilii, při které vznikají krevní sraženiny nebo vazospasmus vedoucí k vazospazmům koronárních tepen. Závažné důsledky má také hypertenze vedoucí k zadržování vody nebo hyperglykemie.

Dopad dopingu na kůži většinou zjišťován především kvůli změně její vizuální stránky. Obvykle je toto poškození způsobeno především vlivem užívání anabolických steroidů. Mezi nejběžnější příznaky patří vznik akné, nadměrné ochlupení, plešatost, nebo zvýšená mastnota kůže. Pokud nastane rychlé zvětšení tělesného objemu, objevují se na kůži praskliny, které se nazývají strie. Ty jsou způsobeny kombinací náhlého zvýšení objemu svalové hmoty a sníženou elasticitou kůže.

Také poškození svalů je obvykle způsobeno především steroidy. První z poškození nastává po vysazení příjmu steroidů a můžeme ho identifikovat díky zvýšené tučnosti a měkkosti svalové hmoty. To je způsobeno přeměnou části mužských hormonů na hormony ženské. V důsledku pomalejšího růstu vazů a šlach v porovnání s růstem svalů může dojít k jejich přepětí až přetržení.

2.10. Terapeutické výjimky⁶

Mnozí sportovci občas musí ze závažných důvodů požit látky, které jsou v rozporu se seznamem zakázaných látek. Právě z důvodu potřeby sjednocení postupu při udělování těchto výjimek vznikly The International Standard for Therapeutic Use Exemptions (TUE), které jsou součástí Antidopingového kódu.

Tyto standardy mají za úkol sjednocení podmínek, které musí být dodrženy pro udělení výjimky, jasně definovat zodpovědnost jednotlivých antidopingových úřadů za jejich rozhodnutí, specifikovat proces sportovcovy žádosti, zajistit vzájemné respektování rozhodnutí mezi jednotlivými antidopingovými úřady, způsob a možnosti přezkoumání rozhodnutí u WADA a dodržovat přísné podmínky důvěrnosti žádosti.

Pokud chce sportovec získat výjimku pro terapeutické užití zakázaných látek, musí žádost splňovat následující podmínky. K léku obsahujícímu zakázané látky, nebo postupy neexistuje žádná alternativní léčba. Pokud by nebyl podán lék obsahující zakázanou látku při léčbě chronického nebo akutního stavu, výrazně by bylo poškozeno zdraví sportovce. Podání zakázané látky nezvýší sportovcům výkon nad úroveň navrácení do původního stavu. Takto vybraná léčba nesmí zvýšit množství jakéhokoliv endogenního hormonu.

V případě zamítnutí udělení terapeutické výjimky, nesmí sportovec po dobu léčby provozovat závodní činnost.

Žádost o udělení terapeutické výjimky musí být potvrzena ošetřujícím lékařem, který léčbu navrhl a musí obsahovat kompletní zdravotní dokumentaci s výsledky jednotlivých vyšetření. Rozhodnutí o udělení výjimky potom náleží odborné komisi, která je zřízená v rámci daného antidopingového úřadu.

Nejčastěji o výjimky sportovci žádají v souvislosti s cukrovkou, astmatem a alergickými onemocněními.

2.11. Rizika užívání doplňků stravy a jak je minimalizovat

Pojem doplněk stravy je asi nejlépe popsán v Zákoně o potravinách a tabákových výrobcích a ze kterého čerpá většina autorů zabývajících se touto problematikou.

„Doplňkem stravy je potravinu, jejímž účelem je doplňovat běžnou stravu a která je koncentrovaným zdrojem vitaminů a minerálních látek nebo dalších látek s nutričním nebo fyziologickým účinkem, obsažených v potravině samostatně nebo v kombinaci, určená k přímé

⁶ International standard for Therapeutic Use Exemptions (2014)

spotřebě v malých odměřených množstvích.“ jak je uvedeno v zákoně o potravinách a tabákových výrobcích (110/1997, § 2).

Užívání doplňků stravy však doprovází několik rizik. Ve spojení s některými léčivy mohou doprovázet užívání těchto doplňků různé vedlejší účinky. Může se objevit nesnášenlivost organismu jedince vůči určitým látkám, které tyto doplňky obsahují. Obvykle nejsou předem známe důsledky dlouhodobého užívání. Může dojít k nechtěnému předávkování a to nejen léky samotnými, ale také ve spojení s běžnou stravou nebo léčivy. Největším rizikem pro sportovce je však možné porušování antidopingového kódu a vystavení se tak možnosti pozitivních dopingových testů.

Pokud chce sportovec tato rizika minimalizovat, měl by se poradit se svým lékařem a případně i antidopingovým úřadem nejen o užívání léčiv, ale také o užívání různých doplňků stravy.

2.12. Práva a povinnosti sportovců při dopingové kontrole⁷

Každý sportovec má při dopingové kontrole svá práva, která by měl znát a měl by požadovat jejich dodržování, také se však musí řídit určitými povinnostmi.

2.12.1. Mezi základní práva sportovce patří:

- ověření si totožnosti komisaře podle jeho průkazu,
- být informován o poloze kontrolní místnosti,
- zvolit si vlastní doprovod,
- obdržet nápoj v originálním balení, případně požívat svůj vlastní,
- vybrat si zapečetěnou nádobku a zkontrolovat ji,
- samostatně vyplnit protokol o kontrole,
- nechat svůj doprovod zkontrolovat protokol,
- zkontrolovat, že část protokolu, který obdrží laboratoř, neobsahuje osobní informace,
- obdržet kopii protokolu.

2.12.2. Mezi základní povinnosti sportovce patří:

- podepsat výzvu k dopingové kontrole,
- přijít neprodleně do kontrolní místnosti,
- mezi podpisem výzvy a příchodem do kontrolní místnosti nejít na toaletu,

⁷ Antidopingový výbor ČR (2015)

- zůstat po celou dobu pod dohledem komisaře,
- prokázat svou totožnost v kontrolní místnosti,
- odhalit se tak, aby bylo vidět vlastní poskytnutí vzorku,
- poskytnutí požadovaného množství vzorku,
- být odpovědný za manipulaci se vzorkem,
- poskytnout požadované informace do protokolu,
- ověřit správnost všech v protokolu uvedených informací,
- podepsat protokol.

2.13. Doping a jeho přínos duchu sportu

Za ducha sportu je považováno vše to co je na sportu cenné a z čeho vychází hlavní myšlenka olympismu. Vyjadřuje základní hodnoty čestného sportování. Duch sportu je charakterizován především zdravím, fair play, etikou, poctivostí, radostí a zábavou, vynikajícími výkony, odvahou, radostí a zábavou, výchovou a charakterem, týmovou spoluprací, oddaností a vědomím odpovědnosti, pospolitostí a solidaritou, sebeúctou a úctou k ostatním sportovcům a úctou k pravidlům a zákonům.

Doping je tedy v přímém rozporu s hned několika hodnotami, především však odporuje hodnotám fair play, poctivosti, úctě k ostatním sportovcům, úctě k pravidlům a zákonům a v neposlední řadě odporuje také charakteru.

Svým způsobem by se ovšem dal považovat také za přínosný. Díky většinovému počtu sportovců, kteří doping odmítají, totiž pomáhá zvyšovat hodnotu ducha sportu. Právě toto odmítnutí zakázaných látek a metod totiž jenom potvrzuje opravdový přínos sportu pro lidstvo.

2.14. US Anti-Doping Agency (USADA)

USADA je oficiální antidopingová organizace Spojených států amerických. Tato organizace byla založena 1. října 2000 jako nezávislá, nezisková organizace na základě doporučení olympijského výboru Spojených států amerických. Organizace tím získala plnou moc k vytvoření komplexního národního antidopingového programu zahrnujícího testování, judikaturu, výzkum a vzdělávání. Také má za úkol rozvíjet program, politiku a procedury každé z těchto oblastí.

USADA byla jedním ze signatářů Antidopingového kódu, který byl poprvé zaveden v roce 2004. To plně ukazuje, jak rychle se zapojila do světového antidopingového dění.

2.15. Australian Sports Anti-Doping Agency (ASADA)

ASADA je australská antidopingová organizace, která byla založena australskou vládou v roce 2006. Jejím hlavním cílem je rozvoj australské sportovní kultury, která bude bez dopingů a výkon sportovce tak bude záležet pouze na talentu, odhodlání, poctivosti a odvaze.

Vytváří integrovaný antidopingový program, který je v souladu se světovým antidopingovým kódem a mezinárodními standardy. Zároveň velice úzce spolupracuje se sportovci, doprovodným týmem, donucovacími orgány a vládami na:

- vytváření a distribuci vzdělávacích a komunikačních programů,
- detekci a řízení porušení antidopingových pravidel,
- vedení antidopingového zpravodajství,
- podpora sportovců ke splnění jeho antidopingových povinností.

Během pár let se ASADA dostala do čela boje proti dopingům, na kterém spolupracuje se zahraničními antidopingovými úřady, Světovou antidopingovou agenturou a dalšími stranami zúčastněnými v boji proti dopingům.

2.16. Antidoping Switzerland Foundation (ASF)

První instrukce sloužící k boji proti dopingům byly vydány ve Švýcarsku 1963 – 1967 a ve stejnou dobu vzniká v Magglingen první švýcarská antidopingová laboratoř.

Přestože je Švýcarsko jedním z hlavních iniciátorů boje proti dopingům, Antidoping Switzerland Foundation jak ji známe v současnosti, vznikla 1. července 2008. Ihned po založení tato nová národní organizace sjednotila boj proti dopingům, který byl do té doby rozdělen mezi Federální sportovní kancelář a Švýcarský olympijský výbor.

3. Způsoby financování a efektivnosti antidopingových kontrol v současnosti

Výzkum v každé ze sledovaných zemí je financován z jiných zdrojů financí, případně jiným poměrem mezi množstvím těchto druhů financí. Největší množství finančních zdrojů obvykle pochází z dotací od státu, z olympijských výborů, od dárců a z na zakázku zpracovaných testů. Když se však blíže podíváme na peněžní vyjádření všech příjmů a výdajů sledovaných zemí v čase a srovnáme ji s počtem obyvatel dané země a počtem provedených kontrol, překvapí nás především nepoměr mezi jednotlivými zeměmi.

Tabulka 3.1: Souhrn základních informací u jednotlivých zemí

Švýcarsko (CZK)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Průměr
Příjmy	110 932 660	107 772 974	132 225 052	129 836 326	124 601 073	124 452 240	124 886 216	122 100 934
Výdaje	90 599 586	97 508 613	123 783 194	129 267 265	129 105 075	128 737 262	125 210 936	117 744 561
Počet obyvatel	7 648 000	7 744 000	7 825 000	7 912 000	7 997 000	8 081 000	8 061 000	7 895 428,6
Počet kontrol	3836	3400	5468	6090	6276	6786	4085	5 134,4
Kolikátý občan je kontrolován	1 993,7	2 277,6	1 431,1	1 299,2	1 274,2	1 190,8	1 973,3	1 634,3
Průměrná cena 1 kontroly	23 618	28 679	22 638	21 226	20 571	18 971	30 651	23 765

Austrálie (CZK)	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	Průměr	
Příjmy	267 826 861	289 811 674	274 558 428	270 940 910	286 902 742	322 462 571	285 417 198	
Výdaje	261 281 764	285 541 511	275 173 779	282 315 580	299 601 349	358 768 280	293 780 377	
Počet obyvatel	21 250 000	21 690 000	20 030 000	22 340 000	22 720 000	23 130 000	21 860 000,0	
Počet kontrol	7498	6606	7090	7196	7376	6540	7 051,0	
Kolikátý občan je kontrolován	2 834,1	3 283,4	2 825,1	3 104,5	3 080,3	3 536,7	3 110,7	
Průměrná cena 1 kontroly	34 847	43 225	38 812	39 232	40 618	54 858	41 932	

USA (CZK)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Průměr	
Příjmy	320 502 320	368 164 971	363 250 556	330 437 078	337 105 167	339 324 163	343 130 709	
Výdaje	297 714 717	339 362 739	367 154 888	334 257 394	334 126 567	343 604 214	336 036 753	
Počet obyvatel	304 100 000	306 800 000	309 300 000	311 700 000	314 100 000	316 500 000	310 416 666,7	
Počet kontrol	8532	8580	8031	8204	8490	9197	8 505,7	
Kolikátý občan je kontrolován	35 642,3	35 757,6	38 513,3	37 993,7	36 996,5	34 413,4	36 552,8	
Průměrná cena 1 kontroly	34 894	39 553	45 717	40 743	39 355	37 360	39 604	

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky jasně vyplývají rozdíly mezi jednotlivými zeměmi. Aby byly rozdíly jasněji patrné a navzájem srovnatelné, veškeré finanční obnosy byly převedeny na českou korunu a to dle kurzu vyhlášeného ČNB ke dni 19. 6. 2015.

Z tabulky můžeme vyčíst některé velice zajímavé informace, jako například ztrátový rozpočet všech sledovaných antidopingových úřadů v posledních letech. Přičemž nejhorší výsledek cash-flow za má Australský sportovní antidopingový úřad (ASADA), který má ve sledovaném období ztrátové dokonce i průměrné cash-flow.

Také nás může zaujmout růstový trend počtu kontrol. Až na krátkodobé výkyvy je totiž jasně patrná tendence růstu množství odebraných a kontrolovaných vzorků. Tyto výkyvy jsou obvykle způsobeny spoluprací dané země na organizaci mezinárodní sportovní události, nebo zvýšenou kontrolou svých reprezentantů trénujících na olympijské hry, případně jiné mezinárodní sportovní události. Takovýto skok je jasně patrný například u množství Australských kontrol v období 1. 7. 2011 do 30. 6. 2012, kdy ASADA zkontrolovala v roce před letními olympijskými hrami v Londýně každého australského reprezentanta minimálně jednou v rámci jeho přípravy na tuto mezinárodní sportovní událost.

Zajímavý je také vývoj průměrné ceny jedné kontroly, kde rozdíl mezi nejnížší a nejvyšší cenou je obvykle 10 000 Kč na jedné kontrole, u Austrálie je to dokonce rozdíl až 20 000 Kč. Tyto výkyvy se dají vysvětlit pomocí zvýšených výdajů a to zejména do vybavení kanceláří a pracovišť, ale také cestovními náklady, které se každoročně liší podle míst konání mezinárodních soutěží. Bohužel se až na Švýcarsko neprojevily úspory z rozsahu počtu kontrol. U USA můžeme vidět nižší cenu na jednu kontrolu při vyšším objemu kontrol pouze částečně a u Austrálie téměř vůbec ba naopak tam průměrná cena jedné kontroly mění své hodnoty naprosto nepředvídatelně.

Kromě vývoje jednotlivých položek v čase můžeme z tabulky vyčíst především značné rozdíly mezi jednotlivými sledovanými zeměmi. Pravděpodobně největší rozdíl je vidět v poměru mezi počtem obyvatel dané země a počtem provedených kontrol. Ve Švýcarsku je kontrolován průměrně každý 1 634 občan, v Austrálii každý 3 111 občan a v USA to je každý 36 553 občan. Na základě toho můžeme stanovit, že pravděpodobnost odhalení dopingových podvodů u sportovců z USA je nejnížší, zatímco u sportovců ze Švýcarska je nejvyšší. Tento rozdíl je dán především nepoměrem mezi celkovými příjmy místní antidopingové agentury a počtem obyvatel dané země.

Značný rozdíl také můžeme vidět u průměrných nákladů na jednu kontrolu. Tyto náklady jsme vypočítali jako podíl celkových ročních výdajů antidopingového úřadu a celkového počtu kontrol provedených v dané zemi. Zatímco ve Švýcarsku jsou tyto průměrné náklady na jednu kontrolu 23 765 Kč, v USA činí 39 604 Kč a v Austrálii dokonce 41 932 Kč.

Vysoká částka nákladů na kontrolu, která vychází u Austrálie, se dá zdůvodnit mimo jiné vyššími náklady na provoz, které vznikají v důsledku skladování veškerých odebraných vzorků po dobu osmi let. Toto konzervování velkého množství vzorků je finančně nákladné, ovšem zajišťuje možnost dodatečného otestování sportovce v případě objevení nového způsobu testování zakázané látky. Pokud se tedy objeví nový způsob testování, na listu zakázaných látek se objeví nová látka, nebo bude mít sportovec pozitivní kontrolní test na jiné sportovní události, je v případě pochybností možné zjistit, zdali sportovec neporušoval antidopingová pravidla již v minulosti.

Docela zajímavé výsledky ukazuje také srovnání pěti sportů s největším počtem přestupků ve srovnávaných zemích s celkovým počtem kontrol a celkovým počtem přestupků.

Tabulka 3.2: Sporty s největším počtem přestupků – Švýcarsko

5 sportů s nejvyšším počtem přestupků								
Švýcarsko	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Celkem
Box	1	2	0	1	4	2	2	12
počet kontrol	41	16	32	36	79	72	123	
Cyklistika	1	2	2	1	3	1	1	11
počet kontrol	164	163	296	423	333	325	472	
Americký fotbal	1	2	0	1	0	4	0	8
počet kontrol	24	20	0	34	72	44	25	
Ragby	3	1	1	1	0	0	0	6
počet kontrol	16	16	28	25	22	31	29	
Bobová dráha	2	2	0	1	1	0	0	6
počet kontrol	65	116	135	176	188	186	162	
Celkem přestupků v "Top 5"	8	9	3	5	8	7	3	43
Celkem počet kontrol "Top 5"	310	331	491	694	694	658	811	3989
Celkový počet přestupků	13	24	11	13	14	17	11	103
Celkový počet kontrol	3836	3400	5468	6090	6276	6786	4085	35941

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 3.3: Sporty s nejvyšším počtem přestupků – Austrálie

Austrálie	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	Celkem	
Ragby	8	8	8	8	12	12	56	
Kulturstika	11	4	10	4	12	7	48	
Cyklistika	2	3	5	2	0	5	17	
Baseball	2	2	2	1	0	3	10	
Vzpírání	0	2	2	2	0	3	9	
Celkem přestupků v "Top 5"	23	19	27	17	24	30	140	
Celkový počet kontrol	7498	6606	7090	7196	7376	6540	42306	
Celkový počet přestupků	29	29	40	24	31	42	195	

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 3.4: Sporty s nejvyšším počtem přestupků – USA

USA	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
Cyklistika	5	7	9	12	17	11	61
počet kontrol	876	999	942	989	1036	1500	
Atletika	7	4	13	9	6	8	47
počet kontrol	1965	1776	1745	2051	2279	2025	
Vzpírání	3	0	1	1	2	3	10
počet kontrol	261	272	336	275	250	315	
Wrestling	2	1	0	1	2	1	7
počet kontrol	283	254	261	253	272	100	
Box	0	0	2	2	2	1	7
počet kontrol	82	91	131	154	56	80	
Celkem přestupků v "Top 5"	17	12	25	25	29	24	132
Celkem počet kontrol "Top 5"	3467	3392	3415	3722	3893	4020	21909
Celkový počet přestupků	24	20	37	30	36	30	177
Celkový počet kontrol	8532	8580	8031	8204	8490	9197	51034

Zdroj: Vlastní zpracování

Z uvedených tabulek jasně vyplývá, že některé sporty jsou pravděpodobně problematické na celém světě, zatímco jiné jsou problémem pouze v lokalitě, kde jsou velice oblíbené a tudíž často provozované. Sportem s jasně nejvyšší pravděpodobností porušení anti-dopingových pravidel je cyklistika, která se umístila na vysokých příčkách u všech tří porovnávaných zemí. To však může být ovlivněno kromě celosvětové oblíbenosti tohoto sportu také skutečností, že do této kategorie spadá mnoho pod disciplín. Hlavní dělení cyklistiky je na terénní, rychlostní a sálovou. Každá z nich je potom dále dělena na další podskupiny jako například BMX, MTB, cyklokros a mnoho dalších. Těsně ji následuje box, který se umístil také v „Top 5“ u dvou ze tří porovnávaných zemí. Kromě boxu se umístily také další bojové disciplíny jako například wrestling.

Fakt že se vcelku vysoko umístily převážně bojové sporty a sporty velice náročné na sílu a množství svalové hmoty jako je americký fotbal, ragby a bodybuilding jasně svědčí o tom, že fyzicky velice náročné a u publika oblíbené sporty mnohdy sportovce motivují ke snaze vyhrát za každou cenu.

Velice pozitivní zjištění však přináší srovnání celkového počtu kontrol a počtu pozitivních testů. Dalo by se totiž předpokládat, že s větším množstvím provedených kontrol bude odhaleno větší množství pozitivních testů. Souvislost mezi těmito dvěma položkami však nebyla nalezena, naopak se ukázalo, že se navzájem příliš neovlivňují.

Také se neprokázalo, že by v letech, kdy se konaly olympijské hry, bylo u podvodu přistiženo více sportovců a to i přestože byli více kontrolováni, než sportovci, kteří se olympijských her neúčastnili.

Také je zajímavé sledovat, kolik procent z testů tvoří testy sportů z „Top 5“ a kolik procent pozitivních testů zaujímají v celkové statistice tyto sporty.

Nejvíce jsou kontrolovány sporty z „Top 5“ v USA, kde tyto kontroly tvoří 42,9 % všech kontrol zatímco ve Švýcarsku je to pouze 11,1 % a celkově můžeme sledovat větší diverzitu kontrolovaných sportů v této zemi. Bohužel Austrálie ve svých závěrečných zprávách nezveřejňuje data týkající se počtu kontrol jednotlivých sportů.

U pozitivních testů potom můžeme sledovat, že sportovci provozující sporty z „Top 5“ tvoří většinou část všech trestaných subjektů. Zatímco ve Švýcarsku tvoří pouze 41,8 % všech trestaných sportovců, v Austrálii patří mezi 71,8 % a v USA dokonce mezi 74,6 % trestaných.

Z toho je jasné patrné, že pokud se antidopingový úřad zaměří na testování většího množství sportů, budou pozitivní testy značně diverzifikovány mezi větší množství sportovních disciplín. Zatímco pokud se kontroly zaměří pouze na nejrizikovější sporty, bude pravděpodobnost, že mnoho sportovců, kteří se nepohybují v sekci „Top 5“ dlouhodobě podvádí mnohem vyšší a to jenom díky nižší pravděpodobnosti kontroly.

3.1. Zdroje financování antidopingových kontrol v jednotlivých zemích

Z popisu příchozích plateb si u jednotlivých zemí můžeme všimnout značných rozdílů ve zpracování výkazu. Tyto rozdíly jsou jak v počtu, tak také v názvu položek, což dosti snižuje porovnávací hodnotu příchozích plateb.

Tabulka 3.1.1: Příchozí platby – Švýcarsko

Švýcarsko [CZK]	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Provozní příjmy	111 027 126	107 179 568	132 443 068	131 259 693	122 742 143	126 305 443	126 349 343
FOSPO - Příspěvek	52 752 988	45 045 740	71 083 740	71 083 740	71 083 740	67 387 386	67 387 386
Švýcarský olympijský výbor - Příspěvek	51 138 632	49 576 352	47 097 534	46 998 382	46 998 382	49 576 352	49 576 352
Projektový sponzoring	0	7 736 775	8 104 015	6 583 031	0	0	0
Dary	0	0	0	0	1 301 900	650 950	0
Kontroly placené třetími stranami	6 831 173	4 238 309	5 864 591	1 301 900	3 275 554	4 832 184	5 837 720
Kontroly placené sportovci	203 331	587 626	437 907	5 149 431	351 513	468 580	156 801
Prodej dokumentací	41 661	51 659	0	101 548	0	0	0
Vstupné na prezentace	5 754	87 279	84 936	37 755	93 737	150 474	113 526
Další příjmy	53 586	-144 172	-229 655	3 906	166 643	3 317 632	3 496 799
Špatně vymahatelné pohledávky	0	0	0	0	-529 327	-78 114	-219 240
Příjmy z finanční činnosti	-130 216	-184 948	404 084	330 084	257 490	207 393	185 599
Finanční příjmy	-131 674	-223 901	330 110	261 265	191 978	113 369	85 379
Finanční náklady	1 458	38 953	73 974	68 818	65 512	94 023	100 220
Další příjmy	224 708	408 510	-474 178	-1 615 814	1 732 464	-1 872 523	-1 477 969
Neprovozní příjmy	0	415 384	158 285	339 145	2 037 682	1 694 215	234 863
Neprovozní náklady	224 708	6 874	632 463	3 178 719	305 217	3 566 737	2 371 567
Výnosy z prodeje dlouhodobého majetku	0	0	0	1 223 786	0	0	658 761
Příjmy celkem	111 121 617	107 403 131	132 372 974	129 973 963	124 732 097	124 640 313	125 056 973

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 3.1.2: Příchozí platby – Austrálie

Austrálie [CZK]	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14
Dotace od vlády	37 443	37 462	37 480	37 499	37 518	37 536
Rezortní výstupy	37 443	37 462	37 480	37 499	37 518	37 536
Prodej zboží a poskytování servisu	2 070 322 811	1 998 577 413	2 469 665 892	2 447 599 498	2 288 772 732	2 355 217 593
Poskytování zboží – interní subjekty	983 684 967	839 967 914	1 325 498 500	1 325 498 500	1 325 498 500	1 256 572 578
Poskytování zboží – externí subjekty	953 582 071	924 450 236	878 227 724	876 378 823	876 378 823	924 450 236
Poskytování služeb – externí subjekty	0	144 267 645	151 115 569	122 753 785	0	0
Zahraniční výměna	0	0	0	0	24 276 529	12 138 265
Nespekulativní	127 380 891	79 031 756	109 357 025	24 276 529	61 079 262	90 105 737
Prodej aktiv	3 791 508	10 957 454	8 165 653	96 021 442	6 554 663	8 737 608
Pronájem objektů a zařízení	776 849	963 293	0	1 893 569	0	0
Další příjmy a zisky	107 302	1 627 499	1 583 801	704 019	1 747 910	2 805 881
Ostatní příjmy	999 222	-2 688 383	-4 282 380	72 830	3 107 396	61 863 880
Bezplatně obdržené příjmy (ANAO)	0	0	0	0	-9 870 351	-1 456 592
Celkové příjmy	-2 428 138	-3 448 724	7 534 949	6 155 071	4 801 412	3 867 251

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 3.1.3: Příchozí platby – USA

USA [CZK]	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Federální granty	5 410 967	9 836 925	-11 418 207	-38 908 804	41 717 742	-45 090 348
US Olympijský výbor - příspěvek	0	10 002 452	3 811 503	8 166 610	49 067 378	40 796 686
Zisky z investic	5 410 967	165 527	15 229 710	76 543 554	7 349 636	85 887 035
Příjmy od třetích stran	0	0	0	29 468 767	0	0
Celkové příjmy	2 675 808 549	2 586 267 388	3 187 541 210	3 129 773 022	3 003 548 889	3 001 338 731

Zdroj: Vlastní zpracování

Hlavním zdrojem financování antidopingových programů ve všech srovnávaných zemích jsou finance vyčleněné ze státního rozpočtu. V Austrálii tvoří průměrně 86,6 % všech příjmů, v USA 65,4 % a ve Švýcarsku 52,1 %. V Austrálii a USA jde příspěvek přímo ze státní kasy, zatímco ve Švýcarsku je příspěvek poskytován prostřednictvím Spolkového úřadu pro sport (FOSPO). Tato vysoká procenta jasně ukazují, že se antidopingové úřady nejsou schopny uživit na základě své vlastní činnosti a zisky z jejich činnosti jsou opravdu minimální.

Vzhledem k málo detailnímu rozpisu se dá očekávat, že v Austrálii je část z příjmů ze státní pokladny tvořena také příjmy od Olympijského výboru. Tyto příjmy totiž tvoří u USA 24,8 % všech příjmů a u Švýcarska dokonce 39,9 % a jasně tak z toho vyplývá propojení olympijských výborů s antidopingovými úřady. Finanční propojení bývá doprovázeno také spoluprací na výzkumu, informačních kampaních pro sportovce a v neposlední řadě také na testování sportovců na těchto mezinárodních sportovních událostech, kdy je testování sportovců nezbytné jak v době jejich přípravy, tak také při samotném konání soutěže.

Kromě financí od olympijských výborů vyplývá z tabulky také spolupráce s dalšími třetími stranami. Antidopingové agentury totiž zprostředkovávají kontroly přímo sportovcům, ale také sportovním klubům a organizátorům různých sportovních událostí. Tyto příjmy jsou přehledně zachyceny především v závěrečných zprávách Švýcarska a USA.

V závěrečných zprávách od Švýcarské antidopingové nadace (Antidoping Switzerland Foundation – ASF) je potom zachycen také příjem od dárců. Bohužel je na těch finančních částkách jasně patrná složitost sehnání financí tímto způsobem. Určitě by stálo za zvážení zaměřit se více na strategii shánění sponzorských darů, aby mohly antidopingové úřady provádět ještě větší množství kontrol.

Když se zaměříme na průměrné příjmy jednotlivých antidopingových úřadů a porovnáme je s průměrným počtem kontrol, objevíme další nepoměr. V USA na jednu kontrolu připadá průměrně 40341,3 Kč všech finančních příjmů a v Austrálii dokonce 40423 Kč. Tyto cifry jsou poměrně dosti vysoké obzvlášť po porovnání se Švýcarskem, kde průměrná částka připadající na jeden kontrolní test činí 23797,5 Kč. To je zcela v rozporu s myšlenkou, která by se dala předpokládat, a sice že když má antidopingový úřad k dispozici vyšší finanční příjmy, bude zajišťovat více kontrolních testů.

3.2. Náklady na financování antidopingového programu

Porovnání nákladů na financování antidopingového programu je v mnohém zajímavější, nežli způsoby financování programu i když také tady se potýkáme s problémem rozdílných popisů jednotlivých nákladů a to nám dosti snižuje porovnávací proces.

Tabulka 3.2.1: Odchozí platby – Švýcarsko

Švýcarsko [CZK]	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Náklady na materiál a zboží, servis třetím stranám	37 716 277	59 169 376	92 781 908	99 588 190	96 366 065	73 131 082	56 721 179
Materiál k provedení kontrol	1 218 136	924 687	3 862 894	2 662 438	3 179 005	2 892 900	3 519 296
Analýzy	17 564 662	15 002 549	26 007 327	27 103 058	26 891 968	22 487 146	17 901 516
Dopingoví komisaři	4 858 196	4 872 491	8 905 022	9 109 863	7 296 212	7 176 307	332 453
Doprovod	794 289	250 824	0	0	0	0	0
Kontroloři	1 324 423	1 081 176	2 945 809	4 345 456	3 211 136	3 659 016	2 337 249
Externí služby	1 692 470	4 424 950	4 949 824	3 532 159	4 900 169	0	0
Úhrada provizí / představenstvo	3 044 675	3 129 273	2 897 613	2 913 652	1 762 200	0	0
Sportovní vědecký výzkum	5 364 427	7 161 622	10 516 983	9 070 884	7 705 660	0	0
Příspěvky organizaci	43 614	177 345	287 590	0	0	0	0
Personální náklady	33 701 478	34 999 551	37 217 103	44 352 010	50 012 775	48 274 140	64 617 880
Výplaty zaměstnancům	28 584 282	27 799 080	29 357 585	35 727 912	40 446 362	39 192 632	50 868 878
Náklady na sociální zabezpečení	4 150 770	5 727 032	6 089 169	6 879 422	7 699 358	7 713 054	9 199 017
Další personální náklady	733 360	782 728	946 221	709 666	822 931	300 895	587 521
Náklady	233 066	690 710	824 129	1 035 011	1 044 124	1 067 558	3 962 463
Náklady na marketing, cestování a reprezentaci	3 513 151	7 994 291	9 023 651	6 371 420	5 120 607	10 774 576	5 854 019
Cestovní náklady	2 173 027	2 052 315	2 070 776	1 899 550	1 422 143	2 055 544	1 877 210
Reprezentační náklady	53 300	169 403	288 058	269 988	206 846	204 164	144 511
Internet	403 641	3 130 549	3 716 378	1 050 217	1 830 992	5 137 480	2 418 592
PR a komunikace	883 183	2 642 024	2 948 439	3 151 666	1 660 626	3 377 389	1 413 707
Provozní náklady	19 039 975	17 489 907	17 169 405	19 806 404	19 025 394	23 755 223	24 479 469
Půjčky a příspěvky	1 805 553	1 824 196	1 816 932	2 841 891	3 318 569	3 199 185	3 250 141
Administrativní náklady	2 613 226	4 340 118	3 593 921	3 012 466	3 790 013	3 116 384	4 566 024
Pojištění majetku, poplatky a příspěvky	231 009	797 752	625 381	1 347 545	463 737	1 081 020	988 194
Právní a konzultační náklady	1 853 671	3 507 917	2 499 440	2 305 066	1 345 800	6 940 846	5 409 681
Náklady na údržbu	2 834 705	3 598 165	4 699 182	4 073 124	5 443 114	4 697 672	6 018 423
Leasing automobilu / náklady na půjčovnu	8 488	25 361	53 534	70 875	20 909	37 417	45 567
Odpisy	9 693 322	3 396 397	3 881 016	6 155 435	4 643 252	4 682 700	4 201 440
Celkové náklady	93 970 882	119 653 124	156 192 068	170 118 023	170 524 841	155 935 020	151 672 548

Tabulka 3.2.2: Odchozí platby – Austrálie

Austrálie [CZK]	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14
Zaměstnanecké výhody	127 657 362	143 022 490	151 693 345	162 303 488	170 303 051	192 287 864
Mzdy a výplaty	101 346 445	107 220 250	116 991 278	120 366 385	130 025 531	136 589 275
Superanuace- plánovaných příspěvků	6 862 096	8 484 385	7 290 977	12 661 313	9 789 675	11 617 081
Superanuace – plánovaných benefitů	8 018 210	8 894 619	13 910 662	11 300 082	14 675 189	15 346 481
Odchodné a další poplatky	10 945 789	15 365 128	12 642 666	17 975 708	14 209 014	17 938 414
Dělení a propouštění	484 822	3 058 108	857 762	0	1 603 642	10 796 613
Dodavatelé	117 867 687	126 986 070	109 886 771	106 884 604	115 480 871	153 707 221
Zajištění zboží – externí strany	3 095 402	5 146 572	6 265 392	4 419 339	4 736 338	5 351 689
Zajištění služeb – interní strany	37 909 351	60 919 749	64 555 914	58 775 344	55 008 650	78 317 400
Zajištění servisu – externí strany	65 730 675	50 719 840	29 555 495	34 907 184	46 244 560	59 856 870
Poplatky za leasing na provoz	10 442 320	9 771 028	9 137 030	8 391 150	8 950 560	9 006 501
Pracovní prémie - kompenzace	689 939	428 881	372 940	391 587	540 763	1 174 761
Odpisy a amortizace	13 407 193	11 523 846	12 903 724	13 090 194	13 575 016	12 941 018
Odpisy – infrastruktura, budovy a zařízení	7 607 976	7 421 506	7 757 152	7 887 681	7 757 152	6 806 155
Amortizace – počítačový software	2 125 758	1 883 347	2 610 580	1 249 349	932 350	876 409
Amortizace – vyvinutý software	3 673 459	2 218 993	2 535 992	3 953 164	4 885 514	5 258 454
Opravné položky a snížení hodnoty aktiv	2 181 699	3 673 459	596 704	37 294	242 411	0
Vybavení	0	186 470	298 352	0	111 882	0
Odpis pohledávek – DAB dluhy	18 647	2 629 227	298 352	37 294	-223 764	0
Odpis majetku, infrastruktury a budov	1 417 172	0	0	0	0	0
Odpis nehmotného majetku	745 880	857 762	0	0	354 293	0
Další náklady	167 823	335 646	93 235	0	0	0
Náklady prodeje	167 823	335 646	93 235	0	0	0
Celkové náklady	261 281 764	285 541 511	275 173 779	282 315 580	299 601 349	358 936 103

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 3.2.3: Odchozí platby – USA

USA (CZK)	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Náklady programu	276 186 620	320 019 853	347 378 297	316 575 594	316 572 295	325 181 256
Testovací služby	160 180 329	210 580 780	222 269 116	194 213 387	179 564 632	177 858 396
Rozhodovací management	46 917 616	32 034 130	43 737 467	34 337 671	42 351 230	39 469 528
Věda a výzkum	33 321 061	27 912 356	28 884 947	26 967 120	42 243 544	48 302 722
Vzdělávání a oceňování	35 767 613	49 492 587	52 486 767	61 057 417	52 412 889	59 550 611
Obecné a administrativa	21 528 098	19 342 886	19 776 591	17 681 800	17 554 272	18 422 958
Celkové náklady	297 714 717	339 362 739	367 154 888	334 257 394	334 126 567	343 604 214

Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi jeden z hlavních výdajů patří platy zaměstnancům, které jsou bohužel v závěrečných zprávách USA rozděleny do dalších položek, a nemůžeme tedy zjistit jejich celkovou sumu.

Na rozdíl od USA jsou tyto položky přehledně zachyceny v závěrečných zprávách Austrálie i Švýcarska a díky tomu je můžeme mezi sebou porovnat. V Austrálii zauímají náklady na platy zaměstnancům 53,7 %, zatímco ve Švýcarsku je to pouze 30,8 %. To nám konečně plně vysvětluje rozdíly průměrných nákladů na jeden test. Díky snaze Švýcarska zaměstnávat co nejméně lidí mohou i přes relativně nízké příjmy v porovnání s ostatními zeměmi testovat srovnatelné množství vzorků krve a moči. Austrálie a dost možná i USA zaměstnávají zbytečně mnoho zaměstnanců, díky čemuž jim neúměrně rostou náklady, které by místo toho mohly využít k testování sportovců.

Když porovnáme náklady na testování, které se skládají z plateb třetím stranám, náklady na materiál, analýzy, platbu zaměstnancům dohlížejícím na kontrolu apod., vyjde nám, že u Austrálie tyto náklady zabírají 41,5 % všech výdajů, u Švýcarska 50,6 % celkových výdajů a u USA 94,3 % výdajů. Tato čísla však nejsou zcela srovnatelná, jelikož USA zahrnuje také náklady na platy zaměstnancům, nebo řídicí management. Položky zahrnuté u Austrálie a Švýcarska se však téměř shodují a jenom potvrzují trend obou zemí, a sice že Austrálii kvůli vysokému podílu platů zaměstnanců nezbyvá dostatek finančních zdrojů na financování samotného programu, zatímco pro Švýcarsko je podstatnější provádět vyšší množství kontrolních testů za peníze ušetřené na zaměstnancích.

Ze závěrečných zpráv Austrálie a Švýcarska rovněž můžeme vyčíst náklady na odpisy a amortizaci. Tyto výdaje činí v Austrálii průměrně 4,4 % a u Švýcarska průměrně 3,6 % veškerých ročních výdajů. Je to dáno především opotřebením nemovitostí, vybavení a zastaráváním počítačového softwaru a vyvinutých aplikací a programů.

Meziročně je jasně patrný nárůst celkových výdajů, který je pouze občas narušen občasnými výkyvy. Tyto výkyvy jsou obvykle způsobeny zvýšením nebo snížením počtu kontrol v důsledku konání mezinárodní sportovní události. Takový nárůst kontrol můžeme sledovat například u Švýcarska, které se předeletními olympijskými hrami v Londýně účastnilo projektu Clean Water, v rámci něhož pravidelně testovali všechny švýcarské reprezentanty v plavání. Tento růst kontrol si Švýcarsko udrželo i v následujícím roce, díky zvýšení systematickosti využívání finančních zdrojů v rámci nové firemní strategie.

V období od začátku července 2010 do konce června 2011 si můžeme také všimnout výkyvu u jinak stabilního růstu výdajů australského antidopingového úřadu. Tento pokles výdajů je způsoben především výraznou úsporou v rámci poskytování služeb externími stranami. Bohužel tuto cca dvacetimilionovou úsporu se povedlo udržet pouze jeden rok a následně se náklady na poskytování služeb externími stranami začaly opět zvyšovat.

4. Možnosti úspor a zvýšení efektivnosti antidopingových kontrol

Díky dostatečně podrobným informacím, které se povedlo zjistit na základě analýzy závěrečných zpráv antidopingových úřadů Austrálie, Švýcarska a USA můžeme sepsat několik zásad, jak by měl antidopingový úřad postupovat, pokud chce vykonávat svou činnost s minimálními náklady a s maximální efektivitou testování vzorků krve a moči sportovců.

4.1. Oceňovat testy u více akreditovaných laboratoří

Na světě je celkem 34 akreditovaných laboratoří, které mohou zpracovávat a vyhodnocovat vzorky sportovců a určovat tak, zda jsou, nebo nejsou v souladu se Světovým antidopingovým kódem (World Anti-Doping Code). Z těchto 34 laboratoří se jich 18 nachází v Evropě, 7 v Asii, 1 v Africe, 7 v Americe a z toho 2 v USA a jedna v Oceánii. Ne všechny ale mohou zpracovávat kromě vzorků moči také vzorky krve.

Pokud antidopingový úřad nebude dávat veškeré své vzorky na vyhodnocení automaticky nejbližší kreditované laboratoři, ale pokusí se domluvit na ceně služeb s více laboratořemi, může ušetřit značnou sumu peněz. Je však třeba brát v potaz také náklady na udržení kvality vzorků při přepravě, stejně jako náklady na přepravu samotnou a tyto dodatečné náklady zahrnout do celkové kalkulace výhodnosti.

Na spolupráci s laboratořemi se dá ušetřit také díky možnosti dohody o úsporách z rozsahu. Pokud totiž bude předem známo monopolní postavení laboratoře pro daný antidopingový úřad, dá se předem předpokládat určité množství vzorků k vyhodnocení a na základě toho snáze vytvořit firemní strategii a rozpočet na následující rok.

Podobně může probíhat spolupráce také za předpokladu, že laboratoř bude předem vědět kolik testů, v jakém období bude muset vyhodnotit. Pokud totiž bude management laboratoře předem informován od více subjektů, že jim v určitém období dodají k vyhodnocení nadprůměrné množství vzorků, může zajistit dodatečné množství pracovní síly a zajistit dostatečné množství pracovního materiálu.

4.2. Minimalizovat počet zaměstnanců

Jak ukazují výsledky Švýcarska, je mnohem výhodnější se snažit minimalizovat počet zaměstnanců. Díky tomu se může švýcarský antidopingový úřad více zaměřit na testování sportovců a to, i přestože průměrné platy ve Švýcarsku jsou ze sledovaných zemí nejvyšší.

Mzdové náklady je možné snížit mnoha způsoby, ne všechny jsou ale efektivní a dlouhodobě udržitelné.

Kvůli potřebě udržet si dlouhodobě vysoce kvalifikované lidi se zkušenostmi není vhodné šetřit prostřednictvím snížení platů zaměstnancům. Pokud se totiž zaměstnancům sníží plat, obvykle nejsou dostatečně motivovaní v zaměstnání zůstat a najdou si pracovní pozici s lepším platovým ohodnocením.

Mnohem vhodnější je snažit se zvyšovat efektivitu práce svých zaměstnanců. Efektivitu můžeme zvýšit například investicí do zkušenějších zaměstnanců, kteří jsou schopni odvést za stejnou dobu větší množství práce a motivovat je různými firemními benefity a bonusy. Efektivitu také pomůže zvýšit hloubková kontrola, která nám pomůže najít nejslabší články a ukáže nám jak nalezenou neefektivitu odstranit, případně ji minimalizovat.

Pokud přemýšlíme z dlouhodobějšího hlediska, může pro nás být výhodnější začít spolupracovat již se studenty vysokých škol a postupně je zaučit. Tento postup sice ze začátku snižuje produktivitu práce současných zaměstnanců, ovšem z dlouhodobého hlediska je velice výhodný, jelikož platové podmínky zaučeného studenta jsou pro zaměstnavatele cenově mnohem dostupnější, než když se snaží zaměstnat odborníky z praxe od jiných zaměstnavatelů.

Kromě zaměstnávání studentů na některé méně odborné práce je také bezesporu finančně výhodné zadávat některé práce externím firmám. Jedná se však většinou o pracovní pozice, u kterých nepotřebujeme zaměstnance na plný pracovní úvazek. Pokud se nám však nevyplatí nechat práci udělat externí firmu, můžeme se se zaměstnanci domluvit na zkrácený úvazek.

4.3. Minimalizovat náklady na vývoj a údržbu softwaru

Antidopingové úřady spravují značné množství softwarů, do jehož vývoje investují nemalé finanční částky. Mezi nezbytné náklady do softwaru patří především tvorba a vývoj webových stránek, intranet, který zabezpečí ukládání a sdílení vnitrofiremních informací, nebo například různé vzdělávací aplikace.

Vývoj a údržba softwaru jsou poměrně nákladné položky, tím spíše pokud se o ně starají externí firmy. Prvním pravidlem, které nám pomůže snížit výdaje na tyto služby je vytvoření vlastního IT oddělení, které nám bude dělat údržbu a vývoj za stálý měsíční plat.

Převedení tohoto outsourcingu pod kompetenci našich vlastních zaměstnanců má hned několik výhod. První a bezesporu největší je pohotovost a rychlé řešení vzniklých problémů. Nemusíme totiž čekat, než poskytovatel začne po víkendu pracovat a než vyřeší všechny problémy, které vznikly dříve než ty naše. Také když nastane chyba v systému, nebo je potřeba vyměnit vadnou součástku na serveru, tak stačí pracovníkům IT oddělení přejít mezi kanceláři a problém okamžitě vyřešit na místě, nemusíme tedy čekat, než přijede zaměstnanec externí firmy a začne se věnovat našemu problému. Jednou z hlavních úspor, které tedy díky tomu budeme mít je čas.

Kromě času nám toto řešení také může pomoci snížit finanční náklady, což je úspora mnohem podstatnější. Zvýší se nám sice mzdové náklady, ale pokud potřebujeme spravovat značné množství IT systémů, tak by pro nás zprostředkovatel pracoval stejný počet hodin jako naši zaměstnanci. Kromě platů na své zaměstnance si ovšem bude účtovat také například provizi a cestovní náklady. Právě těmito extra poplatkům se můžeme jednoduše vyhnout.

Pokud budou naše systémy spravovat přímo naši zaměstnanci, budeme mít naprostou jistotu, že naše programy a aplikace perfektně znají a případné chyby se jim podaří odhalit rychleji, než zaměstnanci externí firmy v případě krátkodobého outsourcingu.

Také budeme mít výhodu vlastnictví našich programů. Pokud totiž program vytvoří externí firma, nedá nám obvykle přístup do interního kódu celého systému, aniž bychom si od ní program koupili, zaplatíme tím pádem dvakrát. Poprvé za tvorbu programu a podruhé za jeho koupi. Pokud ovšem program vytvoří přímo naši zaměstnanci, stává se program výhradním vlastnictvím naší firmy.

4.4. Minimalizovat náklady na výzkum a vývoj

Každý antidopingový úřad investuje nemalé finanční částky do výzkumu jednotlivých látek, které mohou pomáhat zvyšovat výkon sportovců a následně do vývoje testovacích metod na odhalení těchto podvodů. Dokonce, i když se vyvine způsob, jakým testovat vzorky krve a moči v laboratořích, investuje se do nového výzkumu. Tento nový výzkum se provádí za účelem testování existence těchto substancí v testovaných vzorcích pomocí takzvané papírkové metody, která slouží zejména k tomu, aby se okamžitě na místě potvrdila, nebo vyvrátila přítomnost zakázané látky.

Jelikož je tento výzkum nezbytný pro udržení sportu ve fair play rovině, je nevhodné se snažit ušetřit na něm prostřednictvím snížení rozpočtu na výzkum a vývoj.

Daleko vhodnější a žádanější je snažit se více spolupracovat s ostatními antidopingovými úřady za účelem sdílení informací z výzkumu a vývoje a vzájemně tak jednotlivé informace doplňovat. Díky této formě spolupráce se nejen zrychlí, ale také zefektivní celý výzkumný proces.

5. Shrnutí výsledků šetření, náměty a doporučení

Cílem této kapitoly je zhodnotit a shrnout výsledky srovnávání výsledků činnosti antidopingových úřadů sledovaných zemí.

Autorka zejména pracovala s daty, která se jí povedlo zjistit na základě analýzy závěrečných zpráv antidopingových úřadů USA, Austrálie a Švýcarska. Díky rozdílnému historickému pozadí jednotlivých zemí byly výsledky značně rozdílné, avšak to bylo zároveň značnou nevýhodou, protože v důsledku toho se jednotlivé položky cash flow velice obtížně srovnávaly. Právě zhodnocení cash flow z hlediska času, ale také z hlediska geografického, přineslo nejvíce poznatků.

Antidopingový program jako takový celosvětově zajišťuje WADA, která rozhoduje o jeho vývoji a o podmínkách, kterými se musí řídit jednotlivé antidopingové úřady. Tato záštita pomáhá sjednocovat podmínky antidopingových kontrol, sjednocení výzkumu a vývoje, postihy pro sportovce, kteří poruší antidopingové podmínky a mnoho dalšího.

Bohužel však antidopingové úřady, které mají zájem učit se od svých kolegů, musí řešit stejný problém s nedostatečně jednotným formátem závěrečných zpráv, se kterým se potýkala autorka této práce. Povinnost tyto zprávy sestavovat je jistě přínosná, ale v případě jejich jednotnosti by mohly být využívány mnohem efektivněji, protože by se jednodušeji hledaly odchylky, které mohou pomoci zvýšit efektivitu všech úřadů.

Další nevýhodou celého systému je malé množství laboratoří, které mohou testovat odebrané vzorky krve a moči. To zbytečně zvyšuje cenu antidopingových kontrol, protože nevzniká dostatečně tržní prostředí. Celkem 34 laboratoří připadajících na všechny antidopingové úřady světa je opravdu dostatečně malé množství, aby mohly laboratoře počítat se stále vysokým počtem vzorků přidělených na testování, a nenutí je to ke snaze o snížení ceny. Určitě by bylo přínosné, kdyby akreditaci získalo větší množství úřadů.

Velkým problémem bývá také zbytečně vysoký počet zaměstnanců, kteří neúměrně zvyšují náklady na jednu kontrolu. Jejich množství by se úřady měly snažit minimalizovat, aby díky tomu zvýšili svoji efektivitu.

Značně neefektivní se také zdá snaha o sehnání sponzorů antidopingového programu. Určitě by se daly najít reklamní plochy na webu antidopingového úřadu, případně na jeho tištěných materiálech či online aplikacích. Sponzorující firma by si také mohla udělat v návaznosti na tuto svou aktivitu vlastní reklamu, ve které by všem ukázala, že má zájem o

čistý sport a že jej podporuje. Možností spolupráce je povícero a určitě je zde spousta možností budování brandingu sponzora.

Jakmile však začnou jednotlivé antidopingové úřady mezi sebou více spolupracovat a sdílet si vzájemně zkušenosti, pomůžou zvýšení efektivity nejvíce. Je totiž také v jejich zájmu poskytovat své know-how svým kolegům, protože právě díky tomu pomůžou postupné eliminaci dopingových podvodů po celém světě.

6. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo porovnat způsoby řízení a financování antidopingových programů třech zemí světa za posledních sedm let. Tato práce také měla za úkol seznámit s problematikou antidopingových kontrol čtenáře a zkusit navrhnout možnosti zvýšení efektivity antidopingových programů. Díky pravidelnému zpracovávání závěrečných zpráv sledovanými organizacemi bylo možné srovnávat počty kontrol, cash flow, počty pozitivních dopingových testů a mnoho dalšího.

V první části bakalářské práce byli čtenáři seznámeni s cílem práce a s vybraným tématem. V druhé části byly vymezené teoretické pojmy, které s problematikou dopingů souvisí nebo které souvisí s jednotlivými antidopingovými organizacemi. Informace byly čerpány z odborné literatury, oficiálních webových stránek a ze závěrečných zpráv jednotlivých antidopingových organizací.

V části praktické došlo již k samotnému srovnávání cash flow, počtu pozitivních dopingových testů, počtů kontrol a jednotlivých antidopingových politik sledovaných zemí za posledních sedm let. K tomuto srovnávání byly záměrně vybrány země ze tří kontinentů, s různým historickým pozadím. Právě srovnávání Švýcarska, Austrálie a USA pomohlo získání velice různorodých dat, která díky tomu ukázala více možností řízení antidopingových úřadů.

V poslední části byly zachyceny jednotlivé principy, které mohou pomoci snížit množství finančních výdajů, případně mohou zvýšit efektivitu práce a testování jednotlivých úřadů. Tyto principy vycházely jednak z výsledků srovnání a jednak ze znalostí managementu a marketingu.

Tvorba této práce a následné zpracování tématu bylo pro autorku velkým přínosem. Pomohla ji ve zlepšení jazykových dovedností a rozšíření slovní zásoby o sportovní tematiku a to zejména díky skutečnosti, že většina zdrojů bylo psaných v angličtině. Také ji velice zaujaly rozdílnosti jednotlivých způsobů vedení úřadů specializujících se na jednu problematiku. Následné srovnávání se ukázalo být složitější, než původně očekávala, jelikož jednotlivé výkazy obsahovaly rozdílné položky. Právě tyto překážky ji však přinesly nejvíce nových zkušeností.

Seznam použité literatury

DURDOVÁ, Irena. *Ekonomické aspekty sportovního managementu*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012. ISBN 978-80-248-2529-8.

NOVOTNÝ, Jiří. *Sport v ekonomice*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. ISBN 978-80-7357-666-0.

SLEPIČKA, Pavel. *Problematika dopingu a možnosti dopingové prevence*. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0205-9.

ROSEN, M. Daniel. *Dope*. USA: Praeger Publisher, 2008. ISBN 978-0-313-34520-3.

DAVID, Paul. *A Guide to the World Anti-Doping Code*. Second. United Kingdom: MPG Books Group, 2013. ISBN 978-1-107-00346-0.

MAHDALÍČKOVÁ, Jana. *Víme o drogách všechno?*. První. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-589-4.

Evropská charta sportu [online]. 1992 [cit. 2015-06-30]. Dostupné z:

<http://www.cuscz.cz/files/291NjZ.pdf>

Zákon o podpoře sportu. *115/2001*. 2001. Dostupné také z:

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-115#p2>

UNITED STATES ANTI-DOPING AGENCY. *USADA Annual Report 2013* [online]. 2013, 46 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.usada.org/wp-content/uploads/2013_annual_report.pdf

UNITED STATES ANTI-DOPING AGENCY. *USADA Annual Report 2012* [online]. 2012, 48 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.usada.org/wp-content/uploads/2012_annual_report.pdf

UNITED STATES ANTI-DOPING AGENCY. *USADA Annual Report 2011* [online]. 2011, 58 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.usada.org/wp-content/uploads/2011_annual_report.pdf

UNITED STATES ANTI-DOPING AGENCY. *USADA Annual Report 2010* [online]. 2010, 57 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.usada.org/wp-content/uploads/2010_annual_report.pdf

UNITED STATES ANTI-DOPING AGENCY. *USADA Annual Report 2009* [online]. 2009, 47 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.usada.org/wp-content/uploads/2009_annual_report.pdf

UNITED STATES ANTI-DOPING AGENCY. *USADA Annual Report 2008* [online]. 2008, 54 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.usada.org/wp-content/uploads/2008_annual_report.pdf

ANTIDOPING SWITZERLAND. *Annual report 2014* [online]. Switzerland, 2014, 43 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.usada.org/wp-content/uploads/2008_annual_report.pdf

ANTIDOPING SWITZERLAND. *Annual report 2013* [online]. Switzerland, 2013, 44 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.antidoping.ch/sites/default/files/downloads/2014/annual_report_2013.pdf

ANTIDOPING SWITZERLAND. *Annual report 2012* [online]. Switzerland, 2012, 43 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.antidoping.ch/sites/default/files/downloads/2014/antidoping_schweiz_jahresbericht_2012.pdf

ANTIDOPING SWITZERLAND. *Annual report 2011* [online]. Switzerland, 2011, 44 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.antidoping.ch/sites/default/files/downloads/2014/annual_report-2011.pdf

ANTIDOPING SWITZERLAND. *Annual report 2010* [online]. Switzerland, 2010, 44 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.antidoping.ch/sites/default/files/downloads/2014/annual_report-2010.pdf

ANTIDOPING SWITZERLAND. *Annual report 2009* [online]. Switzerland, 2009, 44 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.antidoping.ch/sites/default/files/downloads/2014/annual_report_2009.pdf

ANTIDOPING SWITZERLAND. *Annual report 2008* [online]. Switzerland, 2008, 44 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.antidoping.ch/sites/default/files/downloads/2014/annual_report_2008.pdf

AUSTRALIAN SPORTS ANTI-DOPING. *ASADA Annual Report 2013-14* [online]. Australia, 2014, 180 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://www.asada.gov.au/about-asada/corporate-information/annual-reports>

- AUSTRALIAN SPORTS ANTI-DOPING. *ASADA Annual Report 2012-13* [online]. Australia, 2013, 188 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://www.asada.gov.au/about-asada/corporate-information/annual-reports>
- AUSTRALIAN SPORTS ANTI-DOPING. *ASADA Annual Report 2011-12* [online]. Australia, 2012, 208 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://www.asada.gov.au/about-asada/corporate-information/annual-reports>
- AUSTRALIAN SPORTS ANTI-DOPING. *ASADA Annual Report 2010-11* [online]. Australia, 2011, 188 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://www.asada.gov.au/about-asada/corporate-information/annual-reports>
- AUSTRALIAN SPORTS ANTI-DOPING. *ASADA Annual Report 2009-10* [online]. Australia, 2010, 188 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://www.asada.gov.au/about-asada/corporate-information/annual-reports>
- AUSTRALIAN SPORTS ANTI-DOPING. *ASADA Annual Report 2008-09* [online]. Australia, 2009, 164 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://www.asada.gov.au/about-asada/corporate-information/annual-reports>
- WORLD ANTI-DOPING AGENCY. *Therapeutic Use Exemptions* [online]. 2015, 29 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://wada-main-prod.s3.amazonaws.com/resources/files/WADA-2015-ISTUE-Final-EN.pdf>
- WORLD ANTI-DOPING AGENCY. *World Anti-Doping Code* [online]. 2015, 156 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://wada-main-prod.s3.amazonaws.com/resources/files/wada-2015-world-anti-doping-code.pdf>
- WORLD ANTI-DOPING AGENCY. *Accredited laboratories* [online]. 2015 [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/science-medical/laboratories/accredited-laboratories>
- ANTIDOPINGOVÝ VÝBOR ČR. *Světový antidopingový kodex* [online]. 2015 [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.antidoping.cz/dokumenty_kodex.php
- ANTIDOPINGOVÝ VÝBOR ČR. *Práva a povinnosti sportovce při dopingové kontrole* [online]. 2015 [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.antidoping.cz/dopingova_kontrola_prava_a_povinnosti.php
- ANTIDOPINGOVÝ VÝBOR ČR. *Dopingová kontrola* [online]. 2012, 2 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.antidoping.cz/documents/dopingova_kontrola.pdf

ANTIDOPINGOVÝ VÝBOR ČR. *Sport bez dopingu* [online]. 2013, 20 s. [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: http://www.antidoping.cz/documents/prirucka_do_kapsy.pdf

GROLIGOVÁ, Michaela. *Doplňky stravy – pojem a legislativní rámec*. Brno, 2013. Dostupné také z: http://is.muni.cz/th/361788/fsps_b/text_cele_prace.pdf. Bakalářská práce.

MASARYKOVA UNIVERZITA.

JANKOVIČ, Jan. *Zdravotní rizika dopingu ve fitcentrech*. Brno, 2009. Bakalářská práce.

MASARYKOVA UNIVERZITA.

Počet obyvatel Austrálie [online]. 2014 [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://www.google.cz/search?client=opera&q=počet+obyvatel+sa&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8#q=po%C4%8Det%20obyvatel%20austr%C3%A1lie>

Počet obyvatel USA [online]. 2014 [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://www.google.cz/search?client=opera&q=počet+obyvatel+sa&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8#q=po%C4%8Det+obyvatel+usa>

Počet obyvatel Švýcarska [online]. 2014 [cit. 2015-06-29]. Dostupné z: <https://www.google.cz/search?client=opera&q=počet+obyvatel+sa&sourceid=opera&ie=UTF-8&oe=UTF-8#q=po%C4%8Det+obyvatel+usa>

Seznam zkratk

WADA	World Anti-Doping Agency
USADA	U.S. Anti-Doping Agency
ASADA	Australian Sports Anti-Doping Authority
KČ	Koruna česká
ČNB	Česká národní banka

Seznam tabulek

Tabulka 3.1: Souhrn základních informací u jednotlivých zemí	18
Tabulka 3.2: Sporty s největším počtem přestupků – Švýcarsko	21
Tabulka 3.3: Sporty s nejvyšším počtem přestupků – Austrálie	21
Tabulka 3.4: Sporty s nejvyšším počtem přestupků – USA	22
Tabulka 3.1.1: Příchozí platby – Švýcarsko	25
Tabulka 3.1.2: Příchozí platby – Austrálie	26
Tabulka 3.1.3: Příchozí platby – USA	26
Tabulka 3.2.1: Odchozí platby – Švýcarsko	29
Tabulka 3.2.2: Odchozí platby – Austrálie	30
Tabulka 3.2.3: Odchozí platby – USA	31

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на вѣдомі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne:

jméno a příjmení studentky